

FIȘA DISCIPLINEI

PATROLOGIE ȘI LITERATURĂ PATRISTICĂ

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea din București
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă <i>Justinian Patriarhul</i>
1.3. Departamentul	de Teologie Istorică, Biblică și Filologie
1.4. Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii	Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Patrologie și literatură patristică						
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. prof. dr. Constantin Pătuleanu						
2.3. Titularul activităților de seminar	Diac. lect. dr. Eugen Maftei						
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Oblig.

3. Timpul total estimat

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	3.2. Din care Curs	1	3.3. Seminar	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	3.5. Din care Curs	14	3.6. Seminar	14
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminare/ laborator, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutorat					2
Alte activități					0
3.7. Total ore de studiu individual					47
3.8. Total ore pe semestru					75
3.9. Număr de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală cu video-proiector
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	-

6. Rezultatele învățării

Cunoștințe	<ul style="list-style-type: none"> - Studentul/absolventul descrie sistematic și rațional concepte religioase și teologice, raportându-se la evoluția lor istorică și le explică în mod critic și argumentat. - Absolventul deține informații solide privind evoluția gândirii și a literaturii creștine de-a lungul istoriei. - Absolventul cunoaște metodologia teoretică utilizată în cercetarea științifică ce constă în efectuarea de cercetări de fond, construirea unei ipoteze, testarea acesteia, analizarea datelor și încheierea rezultatelor.
Aptitudini	<ul style="list-style-type: none"> - Studentul/absolventul analizează sistematic teorii și concepte teologice și acceptă dialogul cu privire la o varietate de teme controversate, de pe poziții de toleranță religioasă, identificând fundamente creștine comune mai multor grupuri religioase. - Absolventul utilizează idei și argumente din literatura creștină în contexte diverse, completând ori dezvoltând noi direcții ale gândirii teologice. - Absolventul dezvoltă alianțe, contacte sau parteneriate și realizează schimburi de informații cu alte persoane. Promovează colaborările integrate și deschise în cadrul cărora diferite părți interesate creează în comun inovații și cercetare cu o valoare comună. Își creează profilul sau marca personală și se face vizibil(ă) și accesibil(ă) în medii de relaționare față în față și online.
Responsabilitate și autonomie	<ul style="list-style-type: none"> - Studentul/absolventul gândește critic, monitorizează și respectă teorii, doctrine și reglementări canonice, evitând erori doctrinare și acceptă păreri noi în limitele dogmatice și canonice. - Absolventul comunică argumentat păreri și idei teologice, face sinteze și poate crea concepte noi pe baza informațiilor deținute, având capacitatea de acceptare a diversității opiniilor și ideilor. - Absolventul dă dovadă de considerație față de ceilalți, precum și de colegialitate. Ascultă, oferă feedback și răspunde în mod perceptiv altora, ceea ce implică, de asemenea, supravegherea și conducerea personalului într-un cadru profesional. Redactează și editează texte științifice, academice sau administrative pe diferite teme, cu rigoare deontologică.

7. Conținuturi

7.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Elemente introductive în Patrologie	Expunerea Prezentarea Dezbaterea Analiza surselor	1 oră
2. <i>Părinții apostolici</i> : Didahia.		1 oră
3. Sf. Ignatie Teoforul, Sf. Policarp		1 oră
4. <i>Părinții apologeți</i> : reprezentanți, caracteristici ale literaturii scrise de Părinții Apologeți, problematica autorilor numiți „apologeți” și a teologiei lor. Sf. Teofil al Antiohiei, Epistola către Diognet.		1 oră
5. Sf. Iustin Martirul și Filosoful		1 oră
6. Sf. Irineu al Lyonului		1 oră
7. Școala teologică alexandrină		1 oră
8. Clement Alexandrinul		1 oră

9. Origen și rolul teologiei sale în istoria spiritualității		1 oră
10. <i>Părinții preniceeni</i> : reprezentanți, caracteristici. Tertulian		1 oră
11. Sf. Ipolit Romanul		1 oră
12. Sf. Ciprian al Cartaginei		1 oră
13. Teologia patristică la încheierea unei epoci (sec. I-III). Sf. Metodiu de Olimp		1 oră
14. Concluzii privind literatura apostolică, apologetică și polemică. Încheierea primei perioade patristice și începutul secolului de aur		1 oră
Bibliografie:		
1. Pr. Coman I.G., <i>Patrologie</i> , vol. 1-3, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1984-1985-1988.		
2. Moreschini C., Norelli E., <i>Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine</i> , vol. 1, 2 ₁ , Ed. Polirom, Iași, 2001-2004.		
3. Stylianos PAPAPOPOULOS, <i>Patrologie</i> , vol. I, <i>Introducere, Secolele II și III</i> , trad. lect. dr. Adrian Marinescu, Ed. Bizantină, București, 2006.		
4. Remus RUS, <i>Dicționar enciclopedic de literatură creștină din primul mileniu</i> , Ed. Lidia, București, 2003.		
5. J.A. MCGUCKIN, <i>Dicționar de Teologie patristică</i> , trad. de Dragoș Dâscă, Alin-Bogdan Mihăilescu, ed. îngrijită de Dragoș Mârșanu, Ed. Doxologia, Iași, 2014.		
6. Bogdan TĂTARU-CAZABAN, <i>Sfântul Martir Iustin Filosoful: o introducere</i> , Ed. Deisis/Stavropoleos, 2010.		
7. Diac. Ioan I. ICĂ jr. (ed.), <i>Sfântul Iustin Filozoful-Martir: dosarul autobiografic, hagiografic și liturgic</i> , Ed. Deisis, Sibiu, 2011.		
8. Arhid. Constantin Voicu, Pr. Lucian-Dumitru Colda, <i>Patrologie</i> , I, Basilica, București, 2015.		
7.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Elemente introductive în studiul <i>Patrologiei</i> : repere istorice și științifice (perioade, limite, termeni: patristic vs. postpatristic, neopatristic); literatura patristică; definiția Sfântului Părinte; diferența dintre Sfântul Părinte, scriitorul bisericesc, scriitorul creștin și scriitorul eretic; autoritatea Sfinților Părinți (criteriile lui Vincențiu de Lerin); contribuție teologică; genuri literare.	Expunere Prezentare Seminarizare Analiza surselor Problematizare	1 oră
2. <i>Părinții apostolici</i> : reprezentanți, caracteristici, problematica autenticității operelor și teologiei lor.		1 oră
3. Sf. Ignatie Teoforul și importanța tradiției bisericești		1 oră
4. <i>Părinții apologeți</i> : reprezentanți, caracteristici ale literaturii apologetice, problematica autorilor numiți „apologeți” și a teologiei lor. Sf. Teofil al Antiohiei.		1 oră
5. Sf. Iustin Martirul și Filosoful		1 oră
6. Sf. Irineu al Lyonului		1 oră
7. <i>Părinții preniceeni</i> : reprezentanți, caracteristici. Sf. Ciprian al Cartaginei		1 oră
8. Școala alexandrină: Clement Alexandrinul și Origen		1 oră
9. Sf. Grigorie Taumaturgul		1 oră
10. Secolul așa-numit „de aur” al literaturii patristice (sec. IV): reprezentanți, caracteristici ale teologiei și literaturii patristice din această perioadă. Sf. Ilarie de Pictavium		1 oră
11-14. Recapitulare și evaluare presesiune		4 ore

Bibliografie:

1. Pr. Ștefan C. ALEXE, „Viața creștină după Bărbații Apostolici”, în: *ST* (1955), 3-4, pp. 223-235.
2. Pr. Marius ȚEPELEA, „Hristologia Sfântului Ignatie al Antiohiei”, în: *OT*, (2000), 1, pp. 159-173.
3. Teodor BACONSKY, „Doctrina despre păcat în scrierile Părinților Apostolici”, în: *GB*, (1989), 1, pp. 102-130.
4. Gheorghe VLĂDUȚESCU, *Apologetica și strategia noii construcții*, în: Gh. VLĂDUȚESCU (ed.) *Filosofia primelor secole creștine*, col. *Biblioteca Enciclopedică de Filosofie*, Ed. Enciclopedică, București, 1995, pp. 13-27.
5. Viorel IONIȚĂ, „Sfânta Tradiție văzută de Sfântul Irineu al Lyonului”, în: *ST*, (1971), 7-8, pp. 534-545.
6. Mihai HAU, „Învățătura despre antihrist și sfârșitul lumii la Sfântul Irineu de Lugdunum (140-220 d. Hr.)”, în: *GB*, (1988), 6, pp. 117-125.
7. Arhid. Constantin VOICU, „Sfântul Ciprian și unitatea Bisericii”, în: *AB*, (1992), 10-12, pp. 36-57.
8. Pr. Valer ULICAN, „Unitatea Bisericii la Sfântul Ciprian al Cartaginei”, în: *Ort.*, (2006), 1-2, pp. 94-103.
9. Pr. Dumitru STĂNILOAE, „Învățătura Sfântului Atanasie cel Mare despre mântuire. Cu prilejul împlinirii a 1600 de ani de la săvârșirea lui din viața pământească (mai 373)”, în: *ST*, 5-6/1973, pp. 328-340.
10. Mircea IELCIU, „Hristologia Sfântului Atanasie cel Mare”, în: *Credința Ortodoxă*, 3/1996, pp. 136-164.

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

--

9. Evaluare

Tip de activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs		Examen scris	75%
9.5. Seminar		Lucrare de seminar/colocviu/test	25%
Standard minimum de performanță	Studentul/absolventul va cunoaște și reproduce informațiile esențiale despre Patologie și literatura patristică, periodizare, principalii autori patristici din epocile parcurse la curs și seminar (viață, operă, teologie), studentul/absolventul va trebui să nu facă confuzii între autorii și textele studiate până la finalul semestrului și să demonstreze minime competențe de înțelegere contextuală și literară a unui text patristic dat.		

Data Completării
15.09.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în
departament

Semnătura   **Directorului**   **de**
Departament

30.09.2025